

بررسی حقوقی روابط اسلام با دیگر مکاتب بشری

دکتر بهروز افشار

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سید محسن موسوی کاشانی

مدرس دانشگاه

افشار، بهروز، ۱۳۴۷ -	سرشناسه
بررسی حقوقی روابط اسلام با دیگر مکاتب بشری/ بهروز افشار، محسن موسوی کاشانی.	عنوان و نام پدیدآور
بازاندیشی، ۱۳۹۶.	مشخصات نشر
ص. ۱۵۶	مشخصات ظاهری
978-600-98136-0-5	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
قاعده نفی سبیل	موضوع
*Nafy-e Sabil formula (Islamic law)	موضوع
مسلمانان و غیر مسلمانان	موضوع
Muslims -- *-- Relations with non-Muslims	موضوع
اقلیت‌های دینی (فقه)	موضوع
(Religious minorities (Islamic law*	موضوع
موسوی کاشانی، سیدمحسن، ۱۳۴۷ -	شناسه افزوده
BP۱۶۹/۵۲ /۷ الفبا ۱۳۹۶	رده بندی کنگره
۲۹۷/۳۲۴	رده بندی دیویی
۳۸۱، ۹۸	شماره کتابشناسی ملی

بررسی حقوقی روابط اسلام با دیگر مکاتب بشری

- مولفین: دکتر بهروز افشار - سید محسن موسوی کاشانی ● انتشارات: بازاندیشی
- صفحه آرای و تنظیم: نوشین هاشمی ● شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۱۳۶-۰
- نوبت چاپ: اول ● شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- طراح جلد: آرش جهانی ● قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

پست الکترونیکی: bazandishi@gmail.com

تلفن مرکز پخش: ۰۹۹۰۹۷۶۶۷۲۷

فهرست مطالب

مقدمه	م
فصل اول:	۱۵
روابط حقوقی مسلمانان با کفار از نگاه قرآن	۱۵
۱-۱- معنای کفر	۱۷
۱-۲- اقسام کافر	۱۸
۱-۲-۱- مشرک	۱۸
۱-۲-۲- اهل کتاب	۱۹
۱-۳- اصل مسلم در رابطه مسلمانان با کفار	۲۲
۱-۴- جایگاه قاعده نفی سبیل در میان احکام	۲۳
۱-۵- رابطه های گوناگون مسلمانان با کفار	۲۴

- ۱-۶- معنی حق و حقوق ----- ۲۵
- ۱-۷- حقوق عمومی و خصوصی: ----- ۲۵
- ۱-۷-۱- حقوق عمومی ----- ۲۵
- ۱-۷-۲- حقوق خصوصی ----- ۲۶
- ۱-۸- حقوق بیعی، و وضعی ----- ۲۷
- ۱-۹- ازدواج مسلمان با کافر ----- ۲۸
- ۱-۱۰- ازدواج مسلمان با کافر ----- ۲۹
- ۱-۱۱- ازدواج مسلمان با مشرک ----- ۳۰
- ۱-۱۲- ازدواج مسلمان با دیگر فرق کفار ----- ۳۲
- ۱-۱۳- ازدواج زن مسلمان با مرد کافر ----- ۳۳
- ۱-۱۴- ازدواج مرد مسلمان با زن کتابی ----- ۳۳
- ۱-۱۵- ازدواج مسلمان با زن کتابی حربی ----- ۴۱

۱۶-۱- ازدواج مرد مسلمان با زن مجوسی مانوی ----- ۴۳

۱۷-۱- ازدواج مرد مسلمان با زن صابئی ----- ۴۵

۱۸-۱- ازدواج مسلمان با مرتد ----- ۴۶

۱۹-۱- دیه مسلمان و کافر در رابطه با یکدیگر ----- ۴۷

۲۰-۱- قتل عمد محض ----- ۴۷

۲۰-۲- قتل شبه عمد ----- ۴۸

۲۰-۳- قتل خطای محض ----- ۴۸

۲۰-۴- مقدار دیه قتل ----- ۴۹

۲۰-۵- دیه کافر در برابر مسلمان ----- ۵۰

۲۰-۶- مقدار دیه کافر معاهد ----- ۵۲

فصل دوم: ----- ۵۵

ماهیت، مبانی و قلمرو نفی سلطه در فقه ----- ۵۵

- ۱-۲- تعریف قاعده نفی سبیل ----- ۵۶
- ۲-۲- ادله قاعده نفی سبیل ----- ۵۷
- ۳-۲- مبانی منطقی تفاوت مسلم و کافر ----- ۵۸
- ۴-۲- رابطه قاعده نفی سبیل با سایر قواعد ----- ۶۰
- ۴-۲-۱- رابطه قاعده نفی سبیل با قاعده عدالت ----- ۶۰
- ۴-۲-۲- رابطه قاعده نفی سبیل با قاعده تقیه ----- ۶۱
- ۴-۲-۳- رابطه قاعده نفی سبیل با قاعده ولایت و مصلحت نظام ----- ۶۲
- ۵-۲- تحلیل ویژگی های قاعده نفی سبیل ----- ۶۲
- ۶-۲- کاربرد قاعده نفی سلطه در حقوق ایران ----- ۶۶
- ۷-۲- قاعده نفی سبیل در فقه اسلامی ----- ۷۰
- ۷-۲-۱- فقه شیعه ----- ۷۰
- ۸-۲- جمع بندی ----- ۷۲

فصل سوم: ----- ۷۳

روابط مسلمان و کافر از منظر حقوق ----- ۷۳

۱-۳- ممنوعیت ارث بردن کافر از مسلمان ----- ۷۴

۲-۳- بررسی ادله ممنوعیت ارث بردن کافر از مسلمان ----- ۷۵

۱-۲-۳- اجماع ----- ۷۵

۲-۲-۳- آیه نفی مسلمان ----- ۷۸

۳-۳- تبیین احکام اولیه و ثانویه ----- ۸۰

۴-۳- ارث بردن مسلمان از کافر ----- ۸۵

۵-۳- توارث کفار از یکدیگر ----- ۹۰

۶-۳- ارث بردن مرتد از کافر اصلی ----- ۹۲

۷-۳- میراث مرتد ----- ۹۲

۸-۳- عدول از کفر و گرایش به اسلام ----- ۹۵

- ۹-۳- اسلام آوردن ورثه کافر پس از تقسیم بخشی از میراث ----- ۹۹
- ۱۰-۳- توارث مجوسیان در بین خود ----- ۱۰۰
- فصل چهارم: ----- ۱۰۷
- حقوق گردشگران غیر مسلمان ----- ۱۰۷
- د. کشتیهای اسلامی ----- ۱۰۷
- ۱-۴- ضرر رت رجه به بحث ارتباطات ----- ۱۰۸
- ۲-۴- وضعیت کنونی جهان کن ----- ۱۱۱
- ۳-۴- اصول حاکم بر روابط ----- ۱۱۲
- ۵-۴- فرق خُدعه و غَدْر ----- ۱۲۱
- ۶-۴- پیشینه جهانگردی ----- ۱۲۲
- ۷-۴- نگاهی فقهی به موضوع جذب جهان گردان ----- ۱۲۳
- ۸-۴- وظیفه غیرمسلمانان در کشور اسلامی ----- ۱۲۶
- ۹-۴- حقوق غیرمسلمانان در کشور اسلامی ----- ۱۲۷

۱۰-۴- وظیفه مسلمانان در کشورهای غیر اسلامی : ----- ۱۳۰

۱۱-۴- آداب معاشرت و همزیستی با غیرمسلمانان ----- ۱۳۲

۱۲-۴- روابط انسان دوستانه با غیرمسلمانان ----- ۱۳۳

۱۲-۴-۱- رستی با غیرمسلمان: ----- ۱۳۵

۱۳-۴- حفظ روابط عاطفی و انسانی با فامیلهای غیرمسلمان: ----- ۱۳۷

۱۴-۴- کمکهای مالی به غیرمسلمانان: ----- ۱۳۸

۱۵-۴- فلسفه روابط ----- ۱۴۲

کلام آخر ----- ۱۴۵

منابع: ----- ۱۴۸

مقدمه

با نگاهی گذرا به قرآن می توان دریافت که این کتاب آسمانی، تنها برای هدایت افراد، جدا از جامعه نیست، بلکه افزون بر آن که حاوی معارف و جهان بینی، اصول اعتقادی، دستورالعملهای عملی و اخلاقی، تاریخ امتهای و پیامبران پیشین، فلسفه و استنباط تاریخ است، درباره قوانین مربوط به زندگی مردم و روابط اجتماعی آنها، در چهار پنجه یک با فطرت، دیدگاههای استواری عرضه کرده و دستورهای روشنی ارائه داده است.

روابط مسلمانان با کفار و زوایا گوناگون اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، حقوقی و... که در قرآن کریم بیان و برتر زنده و با معیارهای مشخص و ضوابط معین، مطرح است، در میان آن مجموعه بیکان، جایگاه ویژه ای دارد زیرا قرآن به عنوان آخرین کتاب وحی الهی، رسالت جهان بی واسطه و برای راهبری انسان در همه عصرها و نسلها فرستاده شده است.

امروز یکی از مشکلات کشورهای اسلامی، سلطه قدرت بر دین غیرمسلمان بر آنهاست. اسلام، چاره این مشکل را اجرای قاعده نفی سبیل می داند. ولی ماهیت، مبانی و قلمرو کاربرد تفاوت مسلم و کافر کدام است؟ آن را با چه تحلیلی باید پذیرفت؟ رساله حاضر به پاسخ تحلیلی این امر بر اساس فقه و حقوق اسلامی و کاربرد آن در حقوق ایران می پردازد.

انسانها بر حسب باورهای توحیدی و اسلامی به دو دسته مسلم و کافر تقسیم می شوند. آیا نظامهای حقوقی در جهان، هواداران توحید اسلامی و شرک و کفر را یکسان می دانند یا متفاوت؟ آیا حقوق، در عصر حاضر توان فهم تفاوت توحیدمداران با شرک باوران، اسلام گرایان با کفرورزان را دارد؟ آیا نگاه نظام حقوق اسلامی با دیدگاه حقوق رومی و عرفی، یکسان است؟

قاعده نفی سیل و نفی سلطه در حقوق و علوم سیاسی اسلام، یکی از مهمترین قواعد فقهی است که مورد توافق فریقین است و تا حدود زیادی پاسخگوی سؤالات فوق در هزاد سرم ملادی می باشد.

از آن جایی که اسلام، به عنوان یک دین جهانی جامع و جاودانه و جهانی، همه انسانها را در عرصه بین المللی از نژاد و قومی و با هر زبان و فرهنگی، جزء عائله و اعضای خانواده بزرگ و جهانی محسوب می داند و همه ملتها را مخاطب دستورها و آیینهای خود به شمار می آورد، و انس و ارتباط بین همه انسانها را براساس خیرخواهی و احسان و نیکی امری پسندیده و شایسته می شمرد. و همه انسانها را به صلح و همزیستی مسالمت آمیز و دوری از هرگونه ناحق و سویی و تجاوزگری فرا می خواند.

و با نظر به یک سلسله واقعیتهای، بویژه پاره ای دگرگونیهای چشمگیر و به تشریفهای بزرگ در عرصه صنعت و تکنولوژی و توسعه ارتباطات جمعی، بسیار بجاست که احکام و آیینهای مترقی، علوم و معارف بلند اسلامی و سیاستهای واقع بینانه قرآنی در باب روابط و مناسبات بین ملتها و دولتها، که با نظامی سازوار با نیازهای زمان، یک جا گردآوری شود و با نام و عنوان مناسبی، در مثل فقه ارتباطات، به جامعه جهانی عرضه و در معرض افکار و اندیشه ها قرار گیرد.